ALULJÁRÓ

Murányi Lili

Budapesti Metropolitan Egyetem Művészeti és Kreatívipari Kar

Mozgókép [Film- és Televíziórendezés] BA, I. évfolyam

Témavezető: Groó Diana DLA, egyetemi docens, szakvezető, Film and Media Studies BA

I. AZ ALULJÁRÓ CÍMŰ RÖVIDFILM ELKÉSZÜLTÉNEK KÖRÜLMÉNYEI

Az „Aluljáró” című rövidfilm vizsgafilmként készült a 2023/24-es tanév őszi félévében meghirdetett Filmtechnikai ismeretek I. órára. Időtartama 7 perc. A 0 forintból forgatott filmen egy mindössze hat fős, elsőéves egyetemi hallgatókból álló stáb dolgozott.

Magam írtam, gyártottam, rendeztem és vágtam.

Az előkészületek 2023 novemberben lezajlottak, a forgatás pedig december 4-én és 19-én megtörtént. Az utómunka a projekt összetettsége miatt 2024 február közepéig húzódott. A felvételek elkészítéséhez a METU Rental, eszközeit vettük igénybe. A film egy Blackmagic Design Pocket Cinema Camera 4K-val forgott.

II. A PÁNIKBETEGSÉGRŐL RÖVIDEN

Az „Aluljáró” című film egy olyan történetet dolgoz fel, amelyet nagyjából a népesség 3-11%-a átélt már az utóbbi év során. A pánikroham hirtelen fellépő intenzív félelem és kellemetlen érzés, amely magában foglalhat szívdobogást, izzadást, mellkasi fájdalmat vagy mellkasi diszkomfortérzést, légszomjat, remegést, szédülést, zsibbadást, zavartságot, illetve a közelgő végzet vagy az irányítás elvesztésének érzését. (American Psychiatric Association, 2013)

A pánikrohamok komoly hatással lehetnek a mindennapi életre, munkára és kapcsolatokra. Az időben történő felismerés és kezelés fontos az életminőség javítása szempontjából.

III. CÉLOM A FILMMEL

3.1 Bemutatás

Mint ahogyan minden ember más és más, úgy a pánikrohamok lezajlása, illetve tünetei is egyénről egyénre változhatnak. A film célja elmesélni, hogy milyen lépéseken és apró zörrenéseken keresztül hatalmasodik el a főszereplő lány felett a pánik az ő nézőpontján keresztül, különböző audiovizuális eszközökkel bemutatni azt az állapotot, amikor a valóság

elveszti valóságosságát, és egyre zavartabb, kicsavartabb helyzetben kell helytállnia annak, aki ezt éppen átéli.

Számos point-of-view képet használtunk, hogy minél inkább azonosulhatóvá tegyük a pánikot átélő szereplőt. Ezek a felvételek egyre zavartabbak, gyorsabbak és kiszámíthatatlanabbak lesznek, ahogy az érzelmek eluralkodnak. Számos alkalommal nagyítottunk ki olyan részleteket a külvilágból, amelyek valamilyen ingerrel szolgáltak, ezzel is jelezve, hogy a hasonló állapotba kerülő személyek érzékelése sokszor teljesen kifordul magából, különböző hatások irracionálisan felértékelődnek, míg mások a háttérbe szorulnak. Ilyen képi jelek voltak az erős fényű lámpák, érzelmi jelek a patkányméreg vagy a baljós római temetkezési domborművek a falon, a hallható ingerekért pedig többek között az autók sokasága, vagy az utcaseprő felelt.

3.2 Hatáselérés

A filmmel arra tettem kísérletet, hogy a szereplő által tapasztalt pánikba bevonjam a nézőközönséget. Az érzelmi állapot egyre erősebb felfokozásának elérésében segítségemre voltak a részletes és alapos hangdgesign elemek, az átgondolt montázstechnika, különböző szimbólumok (patkányméreg), a Flórián tér disztópikus, kilátástalan, embertelen, elidegenítő épített környezete, illetve ezeknek összeforrása.

Hangdesign téren nem titkolt szándékom volt, hogy az érzelmek elhatalmasodása során hallható szívdobogás ritmusa átragadjon a nézőkre, melynek hatására ők is felfokozott állapotba kerüljenek. Ennek elősegítése céljából a vágások ritmusát is a szívdobbanásokéhoz igazítottam, illetve a váltakozó fényerejű, színű, mozgásirányú képi világ tovább erősíti a pánikhangulatot. Emellett számos olyan hangeffektet alkalmaztam, amelyek szinkronban vannak az embertelen, elidegenítő környezettel.

A tetőpont után, az aluljáróból való kilépéssel az érzelmek végre lecsendesednek, és a lánnyal együtt lélegzünk fel mi is. Azonban a föld alól felemelkedve már csupán szemünkkel követjük tovább a lányt, akit elnyel az aluljáróhoz lefele igyekvő különböző emberek sokasága. Ez a kép szimbolikus erővel bír, és a filmet kezdő patkányméreg képével teljesen ellentétes. Célom az volt vele, hogy a néző elgondolkodjon azon, hogy hány ember járhat még hasonló cipőben, kiknek küzdelmei a lányhoz hasonlóan hatalmasok, ám végig rejtve maradnak a külvilág előtt.

3.3 Társadalmi üzenet

Fontosnak tartom, hogy a mentális egészségről való diskurzus egyre szélesebb társadalmi körben legyen elfogadott, ezzel leszámolva a témát övező tabukról. Ennek része az is, hogy többek között a médiában is a pánikbetegség, illetve egyéb szorongásos zavarok helyes ábrázolásával találkozzunk. Ez nem csak az állapot destigmatizációjához járulhat hozzá, de a megismerésén keresztül közelebb kerülhetünk a hasonló problémák megértéséhez és közös megoldásához is.

A pánikroham filmművészeti szempontból mindig is érdekelt, hiszen jómagam is érintett voltam benne, így a fenti társadalmi szempontok mellett saját, belső megélésem terápiás célú kivetítése is a film elkészítésének okai és céljai közt szerepel. Szerettem volna megjeleníteni azt, amit szavakkal lehetetlennek éreztem, és megmutatni azt, hogy senki nincs egyedül, aki hasonló cipőben jár. Van kiút az állapotból, ehhez azonban először úgy kell szembenéznünk a problémáinkkal, ahogyan a lány is erőt vett magán, mikor visszatért az aluljáróba.

IV. A STÁB TAGJAI

Murányi Lili	—	Író, gyártó, rendező, vágó
Kovács Réka	—	Színész
Taricska Bálint	—	Operatőr
Kertai Gábor	—	Rendezőaszisztens
Stampf Ádám	—	Segédoperatőr
Meskó Csaba	—	Statiszta

V. HIVATKOZÁSOK

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Arlington: American Psychiatric Publishing.